

(/)

 (/)

> Danmark og Europa efter 1945 (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Den danske tysklandsbrigade 1947-1958

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/groenlands-amt>)

Den danske tysklandsbrigade 1947-1958

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 5912

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-danske-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-danske-tysklandsbrigade-1947-1958)

[tysklandsbrigade-1947-1958](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-danske-tysklandsbrigade-1947-1958)) **t** (<https://twitter.com/home?status=.> Aktiviteten kan ses

på [http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-danske-tysklandsbrigade-1947-1958)

[1945/den-danske-tysklandsbrigade-1947-1958](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-danske-tysklandsbrigade-1947-1958)) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie->

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-danske-

[tysklandsbrigade-1947-1958&title=\)](http://online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/den-danske-tysklandsbrigade-1947-1958&title=)

Peter Hertel Rasmussen

Den danske tysklandsbrigade 1947-1958

Syddansk Universitetsforlag 2019

Tyskland besat

Af Preben Etwil

Med denne bog foreligger der en solid og gennemdokumenteret militærhistorisk analyse af hvad der skete i årene efter den tyske besættelse af Danmark – En dansk besættelse af Tyskland!

Tyskland besatte Danmark i fem år – Danmark deltog i en fredsbesættelse af Tyskland i elleve år!

Der er for rigtig mange især yngre danskere tale om en nærmest hengemt, måske rettere henglemt, historie om, hvad der skete i kølvandet på, at

Danmark kun med lodder og trisser fik status af være blandt de allierede i kampen mod Nazityskland. Hvordan vi militært blev knyttet til Storbritannien, og hvordan vi gik fra at være en egentlig besættelsesmagt i Tyskland, til at vi gennem vores medlemskab af Nato og oprettelsen af et selvstændig Vesttyskland (Forbundsrepublikken Tyskland) i 1949 indgik i et samlet vesteuropæisk forsvar mod Sovjets påståede militære aggression.

En udvikling, der blev intensiveret med Vesttysklands optagelse i Nato i 1955. Et tysk medlemskab der både sikrede Tyskland som en suveræn stat, men som også skabte forudsætningen for, at Danmark kunne trække sig endeligt ud af forbundsrepublikken i 1958.

Allerede under krigen i 1944 lovede den senere udenrigsminister i Befrielsesregeringen Christmas Møller at Danmark ville bidrage til besættelsen af det forventede besejrede Nazityskland under britisk ledelse. Det var en af forudsætningerne for, at Danmark overhovedet kunne blive betragtet som en af de allierede parter i krigen. Ikke uvæsentlig var det også, at man fra dansk side ønskede at vise sin taknemmelighed over for det Storbritannien, der i 1945 havde befriet Danmark. En række mindre lande fx Norge og Belgien lovede det samme som Danmark.

Da krigen så endelig sluttede, var det relativt nemt for både Belgien og Norge at indfri deres forpligtelser, da disse landes regeringer de facto opholdt sig i Storbritannien, og havde koordineret deres militære tropper med det britiske militær. Anderledes forholdt det sig med Danmark. Vi havde hverken en regering eller en hær, da krigen sluttede. Men den nydannede Befrielsesregering lovede dog at indfri Christmas Møllers tilsagn, og ville i princippet bidrage med en hær på op til 10.000 mand.

Men det viste sig hurtigt, at der efter befrielsen gik hverdag og flæskepriser i den. Danmark ønskede både et reducerede mandskabsantal, og at udgifterne til den danske del af besættelsen stort set blev dækket af briterne selv.

Bogen redegør kvalificeret for det meget spegede forhandlingsforløb, der pågik i perioden fra 1945 og til Danmark stillede sine første besættelsestropper i 1947 i det nordvestlige Tyskland (Ostfriesland). Resultatet blev dog at Danmark kun stillede med ca. 4.000 mand, og alt krigsmaterielt blev lånt, lejet eller købt af briterne. Danmark fik på den måde faktisk opbygget sit største kontingent af soldater uden for den danske grænse.

En af de væsentligste – og reelle – årsager til at Danmark gik så hårdt i brechen for kun at stille med ca. 4.000 mand var, at det også påhvilede den danske hær at bevogte de ca. 250.000 tyske flygtninge, der var havnet i Danmark lige under og efter befrielsen, og som det viste sig, at være meget besværligt at få hjemsendt til Tyskland.

I begyndelsen var der fra den danske hærs side tale om en rigtig besættelse, hvor det var strengt forbudt for danske soldater at fraternisere med fjendens civilbefolkning. Forbudet var langt mere restriktive, end det man fx så fra engelsk eller norsk side.

Tyskerhadet var meget mere udtalt hjemme i Danmark, end det kom til udtryk blandt de udstationerede danske soldater i Tyskland. For her kunne soldaterne med egne øjne se, hvor meget den tyske civilbefolkning i virkeligheden led i fattigdom og armod.

De militære regler, og de små lempelser der dog trods alt skete i besættelsesperioden, bliver detaljeret beskrevet i bogen.

Der pågik i 1948-49 en række forhandlinger med Storbritannien om en forlængelse af besættelsesaftalen, hvor det blev aftalt, at den skulle løbe frem til 1951. Den danske militære styrke blev dog reduceret til ca. 2000 mand allerede fra og med april 1949. Og i samme efterår blev mandskabsstyrken yderligere skåret ned til ca. 1000 mand, og desuden forlagt til Itzehoe i Slesvig-Holsten, efter at Norge havde trukket deres besættelsesstyrker hjem.

Som årene gik, blev det stadig mere vanskeligt – både politisk og militært – at fastholde den danske deltagelse i besættelsen af Tyskland. Dels af politiske årsager, dels pga. hensynet til genopbygningen af den danske hær i den kolde krigs første år. Det danske medlemskab af NATO i 1949 betød, at Tysklandskommandoet fik en vigtig rolle i opbygningen af forsvaret af den jyske halvø, men en udvidelse af Tysklandskommandoet viste sig politisk umulig.

Efter grundlæggelsen af Forbundsrepublikken Tyskland i 1949 kom en ny faktor ind i billedet, nemlig Tysklandskommandoets rolle i de nationale spændinger mellem dansk og tysk i efterkrigsårenes Slesvig-Holsten. Først i 1958 gjorde opbygningen af den nye, vesttyske hær, at Tysklandskommandoet kunne trækkes hjem.

Selvom Danmark kun bidrog beskedent til efterkrigstidens besættelse af Tyskland, var der alligevel i perioden 1947-58 udstationeret – i korte eller længere perioder – ca. 45.000 danske soldater i Tyskland.

Bogen er en fremragende og meget detaljeret fremstilling af denne del af den noget skjulte efterkrigstidshistorie. Bogen er vigtig til forståelsen af hele den militærstrategiske opfattelse af den senere Nato-oprettede Enhedskommando i årene 1962 til 2004, der blev rammen om et tæt samarbejde mellem Danmark og Tyskland om forsvaret af Østersø-området.

Ligeledes bidrager bogen til en solid forståelse for de militærstrategiske overvejelser, regeringsbærende danske politikere og ledende forsvarspersoner gjorde sig i begyndelsen af Den kolde Krig.

Bogen er dertil let at læse, da forfatteren har gjort sig umage med den pædagogiske fremstilling. Sluttelig er der en forskningsoversigt, der er god at have, hvis man vil grave lidt mere i den første efterkrigstids koldkrigshistorie.

[Historie-online.dk, den 30. april 2019]